

S. J. GALPERIN

GONORREJA
ЕЬКӘТӘ İNKALIŞ
ZDOROVJO

KOMIGIZ — 1936 — KUDЬMКАР

S. J. GALPERIN

**GONORREJA ӘКӨТӘ
ИНКАЛИС ZDOROVJO**

Vuzətis F. Jarkova.

KÖMİGİZ—1936—KUDЬMKAR

Мыj seeəm gonorreja, къз sija pondətçə.

Къеəм çasto tom iňka, kəda toko pondətçis ovńь, mukədŕyras tom ńimətčiş tam, pondə kažanńь asas kъeəmkə sylə aslśs jeea vezərtana vezşəm. Loktas vraç dýnə, sija oz təd myj vylə sylə pervo norashpı: tolı vədlaət vişəm vylə, tolı myzəm vylə, qernost vylə, kəda javitçis sylən viçciştəg, nəto əddən da devazyn javitçəm bellez vylə. Vədəs eta sijə ətməz vermas bespokoitńь. Çasto sija oz təd: kъeəm-zə vraç dýnə pervo kolə munńь. I toko podrovnəja sylış juashəmən, vraçlə tədvylas uşə sija, avu-ja iňkaaslən, kəda loktis sovetla, seeəm sogət, kəda vermas lónń ətlaaləm sə polovəj olankət.

Oşlan sylış juashəmən, myj seeəm sogalişşəskət kerşə vezərtńь otsaləmən, vraç çasto ażże vədkod kartinaez. Ətik ȝik oz təd, kərşań sylə lois nedolət. Vəvlisə belles i ožzək, no niya sijə ez bespokoitə, səvərgən ətik kadə belles loisə unazək, niya əddən şojsə, siş sto nəlkı laqvejjez vylə kołççəvlisə pjatnoez. No eta

вълә sija əddən ez vişət, a sъvərъn велес loisə jeeazъk. Вълш, къзі uskətn̄ tədvylə, to vişis kos, nō vbd lunşa izъn, zaboňitçəmъn, a mu-kəd pora i kaga dəzirajtəmъn—iňka jeea vi-zətis eta vъlə. Da i əni, vračkət baitikə, sija oz təd, kъz-zə pozə ətlaavnъ enə vazъn çula-ləm велесə sъkət, тъj trevozitə sijə əni?

— Davaj baitnъ oşlan,—suə sъlə vraç. — Viştav assit medbərja godşa, a to i kъk-kuim god ožti polovəj olantə!

I vot, oşlan vištaşikə, iňkalə, kъz pravi-lo, tədvylas uşə, sto sogətəs pondətçis livo çoza sъvərъn, kər sija munis zənik sajə, livo çoza sъvərъn, kər kytçəkə zənikbəs vətlis da loklis, livo sъvərъn, kər sija ətlaaşis mə-dik muzikkət. No iňka oz vermъ i dumajtnъ, sto eta uməl samoçuvstviyebs sylən loe rezultatən ətpriş sluçajnəja muzikkət oləmşan.

Mədik iňka vermas viştavnъ i mədənəz sogət pondətçəmsə. Çoza muzikkət oləm vərgyn sylə vəli zubyt ətəraştən i vəlisə una orəş ve-lez. No sija ez vermъ i dumajtnъ kyeəm-çepavud şerjognəj sogət jyliş, sijən, tyla olis sija teko zənikbəskət. Možankakət livo suşed-kakət sovetujtçəm vərgyn, sija resitis, sto sogətəs eta sluçajnəj, a kyeəm-çepavud gortsə şredstvoən polzujtçikə, ղedyr kezə çintlis sıradan noezsə. No велес вьdsən ezə çulalə. No, ed una iňkaezlən, unazəksə vajaşissezlən, велес övlən? Siz sija baitis i sijən dyr ez

mun otsatla. I vot əni, kər vəliş dýrmış lok-tis vraç dýnə, sija oz vezərt—kız etə sogətəs, kəda vəli sylən, novdu, kыk-kuim god ožti, vermis otrazitçypı sə ənqasa zdorovyo výly?

Ne pervəjys, ne mədys, ne una mədikkez pıkkət, oz vermə i dumajtnı, sto pıllən norasəmmes tıbzəm vylə, nərvnost vylə, malokrovije vylə, sto vədəs etə ətlaaləm polovəj olankət, kyeemkə polovəj sogətkət.

No vədəs etə loə vezərtana, kər niya tədassə, sto polovəj sogəttes kolasınp em seçəm, kəda vermas lony iňka ponda şəkət krestən mukədpıras una goddez kezə.

Eta sogətəs susə gonorrejaen libo trippe-rən. Sija vajətə iňkalə una şəkət stradañnoez, tıbla vermə küssənp əddən dyr, vermə əslynp i bər bertnı. Eta sogətəs, kəda ızyttəslən poçti pırg vuzə toko polovəj snoseñdo dyrni, kız və təvçikən şurətçə iňka da zənik polovəj olanə, etən mukədpıras ənugə i şemjasə i gət-rashəmə. Bədəs etə ovla siyən, tıbla gonorrejaet loə zaraznəj sogətən.

Mijə tədam una zaraznəj sogəttesə. Əd-dənzəksə burə tədə iňka, tımda povzətanaış sajlaşə „zaraznəj sogət“ kelyn. Nəvołnəja usə tədvylə, sto i çelad sogəttes—korjuka, skarlaçina, difterit—zaraznəj sogəttes. Usə tədvylə, tımda stradañnoez da şinvaez vajətənə ena sogəttes mammezlə, tıbla ena sogəttes dyrni medoş kolə sogalişsezsə jansətnı zdorovəjjez

дъніш. Інkalə usə tədvylas, sto ena sogəttes pondətçənə vylən temperaturaşan, vədlaət vişəmşan: matıss ed srazu azzə, sto kagaşs sylən pondis sogavnp. Pozə uskətnə tədvylə i mədik zaraznəj sogəttesz—naprimer, sypnəj livo vozvratnəj tiffez. No i ena sogəttes sogalişsə kyz və srazu uskətnə kok jyvşinps.

Vot myla şekbt vezərtñp, sto umela astə kyləmtəs ətlaşəm tenat ozzasa sogətkət, kəda nətəmda oz vaçkış mədik zaraznəj sogətteszlə. I vyl, gonorreja nətəmda oz vaçkış ena sogəttes vylə, medoz sijən, sto pondətçəməs sylən vermas munpə sovsem tədçytəg. Kyz vəd zaraznəj sogət, gonorreja loə osovəj priçinaşan, osovəj vozbuđitelşan — gonokokkşan. No kyzı, naprimer, vozvratnəj tiflən vozbuđitelbs vermas vajətnə sogətsə toko sek, kər sija sedas virə, to gonorrejaşlən vozbuđitelbs, gonokokkys, vajətə sogətsə toko sek, kər şuras şlızistəj oboloçkaez vylə. Seeəm şlızistəj obo-loçkaes torjətçənə kuçikşan, nija unaən neznəjzəkəş da koknitzəka şetçənə vədkod razdrazenqolə. Mort orgaňizmyn seeəm şlızistəj oboloçkaes eməş şinyp, kužlezan kanalyn, polovəj organnezyn. Gonokokkez, kyz i zaraznəj sogətteszlən mədik vədkod bakterijaez, kyz toko sedasə eta poçva vylə, pondənən coza jyvnp.

Sogətlən pondətçəməs, kyzı gonokokkez sedisə, naprimer, şin şlızistəj oboloçka vylə, loə

şin gərdətəmən, kəda kəz-i-və vevtişə orən. Kəz-i gonokokkes sedənə kuşaşan kanalə, to i estən loə seeəm zə vospaleşqo. Çoza, lun kək-kuim vərəy-pi, pondə petnə or, kuşaştən loə zıvıbt, rez. Bədsən vezərtana, sto muzik, sogətəs seeəm pondətçəm dırñi, ənekəz oz vermə ne kazavnə sijə, no kəz-i pondas sogavnə iňka, sija ne ryr vermə kazavnə sogət pondətçəmsə, tyla kuşleşan kanaləs sylən kerəm mədənəz, ənezelə muziklən.

Eta ovjaşnajtçə to təjən. İňka vermas pondənəvə sogavnə gonorrejanas polovəj snoseqpo dırñi, kəz-i muzik kəzəskət sə polovəj organ-nezə sedənə i gonokokkez. Eəkzəka gonokokkes sedənə ne iňka polovəj kanalə, a vlagalıssə rədə, matka sejkaə. Kuşaşan kanaləs vermas ne vişnə. Sijən iňkalən oz lo rezəs neto zıvıbtəs kuşaşikə. Çastozək gonokokkes sedənə bədkod nərədokkeziş una oştaezə, kədnə gəgərtənəvə kuşleşan kanalsə. Seeəm uçitik, ədva təbdalan nərədokə sedikə, gonokokk vajətə səə orşaləm, no kəda ovla ənezivbət. Vot tyla iňka çasto oz vermə kazavnə sogət pondətçəmsə, kəz-i gonokokkes sedisə toko seeəm posnit nərədokkezə.

Çastozəksə polovəj zarazenqo dırñi gonokokkes sedənə vlagalıssə i səşən matka sejkaə. Estən zdorovəj iňkaezlən ryr em şlızistəj vədelenqo, kəda loə medbur poçvaən gonokokkez jyləm ponda. Matka sejka zarazitəm və-

тъп eta șлизистәj въдеleнnoes assis rәmsә vezәni. Prozraçnәjşan sija loә vezkod, ora. Sъşan kылә ңeçeskәt duk, тьла sъшn em or. Sejkaşis orъs lezçә vlagalissоә, a sъşan i vevdәris polovәj organnez vylә, тьjşaң nija razdrazajtçәnъ da gәrdәtәnъ. No gonokokkes vermәnъ şurnъ i vylәzъk: matka poloşt-pyr nija siш-zә vermәnъ sednъ i jaiçnikkezә i trubaezә.

Suam, sto iñka zaražitçis gonorrejaәn. Zaražaš sedә matka sejkaә, çulalә ovьçnәj srok, ղedela-mәdik, kәda kolә sъ ponda, medвъ vъdeleñnoes loisә orәşәş. Çulalә esә tьmdakә kad, vъdeleñnoes loenъ so unažъk i unažъk, nija pondәnъ-ni lezçynъ vevdәris polovәj organnez vylә. Vermas çulavny mišeç, a mukәd pyrşas i unažъk sija lun bәrşan, kәr iñkašs zaražitçis. I vot әni vәliş, kәr orәş vъdeleñnoes ovlәnъ vevdәras, gonokokkes vermәnъ şurnъ kužlezan kanalә. Drug, vižciştәg, kәr iñkalә, kәdalәn vazъn-ni ez vәlә snoseñnoez, kužašíkә loә zubyt. Sija oz bos vñimаnnoe bellez jyliş i oz vezәrt, sto açъs-ni aßsә zaražitә.

Vot тьла, kәr sija eta kadә loktas vraç dъnә i tәdas, sto sъlәn gonorreja, iñka ңesrazu etalә veritas.

— Me-ed kъvli, sto gonorreja,—suә sija,— javitçә kuimәt, med-ni şorәn şizimәt lunә, a me kъk-kuim mišeç-ni muzikkәt eg ov!

Mədik sluçajjezə, kъз тijə viştalimə-ni, gonokokkez vermən şurny ɳerədokkezə, kədna gəgərtən kuzlezan kanalsə. Estən nija vermən oynı dyr. Nö mukədrysas kolə toko nəyzət razdrazenpo, neñki jestestvennəj, naprimer, mişesnəjjez, sъ pondə, medvъ orbs ena ɳerədokkeziş şuris vevdərə. Sek mədrəv vermas sogtən i kužlezan kanallən zarazitçəm. I iñka vəra oz vermə vezərtiň: çulalıs una kad, kъz sylən ez vəv polovəj snoseñpo, a vraç viştalə sylə, sto sylən polovəj sogət, kədən sija zarazitçis imenno polovəj snoseñpo dyrni.

Una iñkaez oz kuzə vezərtən vətə da dugdən veritən vraçla, sto pylən zaraznəj sogət, mukəd pýra dugdən i ɬeçitçən.

Nija dugdən bespokoit; ыn i vəra pondən oynı polovəj olanən.

Çulalis kъpynikə lun i muz'k, kədakət sija olis, viñtə sijə sъyn, sto iñkaas sijə zarazitis gonorrejaen.

I toko eta vərgyn iñkaas veritas sъə, sto gonorrejaas vermə dyr sajləşəmən oynı mort organizmyn, sto vraç, kəda viştalis sylə etə jılış, vəli prav.

Sişkə, zarazitəm ɳerədokkes mukədrysas dyrən podderzivajtən sijə istoçniksə, kədabın olə vil zarazeñpozlən opasnost.

Sija-zə kadə etə sogətbs oz vajət iñkalə nekÿeəm sogət ossusseñpoez.

Gonorreja— iňka besplodijeň priçina.

Sovsem mədənəz munə sylən sogətəs, kyzı gonokokkes sejkaşis sedənə matka polostə i ыләзък—trubaeszə da jaiçnikkezə. Ena organ-nezlən vişəməs əddən çasto pondətçə kynəm uvdərən şəkət sogət pristuppezən. Sogalişlən lebə temperatura, sylə kolə vodnə olpaş vylə, myla matkalən lois ostrəj vospaleṇno, a səvərən ostrəj vospaleṇno i trubaezlən da jaiçnikkezlən. Nesoča eta kadə sogaliş kazalə, sto sylən vüdeleṇnoes loisə viraəs. Seeəm şəkət sostojançnoys sogalişlən mukədrysas küssə ne ətik nədełəz. No i səvərən, kər sogalişs çecçəs-ni, sija dyr eṣə kylə as vylas eta vospaleṇnolis şleddezsə. Eta vospaleṇnoys loe priçinaən sija gorjolə, kəda kerə gonorrejasə iňka viçən. Gorjoys eta—besplodije.

Kyz-zə iňka loe besplodnəjən? Ožzyk çem otveṭitnə etə vopros vylə, mijanlə kolə uskət-ny tədvylə, kyz munə oplodotvoreṇno. Muzik-lən pondətçəməs med pantaşis zenskəjkət. Muziklən pondətçəməs—zivçik (spermatozoid)—oplodotvorajtə iňkaliş pondətçəmsə — iňkaliş kolı, kər pantaşas sylət trubaen. Oplodotvor-jonnəj kolıtsə munə matkaə i krepitçə sə şenka berdə. Eta vərən pondə zoramnə şəktəm. Sə ponda, medvə şurnə matka polostə, raptə spermatozoidlə petəm kolıtsə, sişkə, dolzon

түннү къзанас ژозог bord къза ошта truba-pyr. No gonokokkes, kədna sedən matka poloştə, trubaezə da jaiçnikkezə vajətən setən vospalenqo, a mijə tədam-ni, sto seeəm vospalenqo dırñi sogmə or. Sija-zə kadə mukəd çasttəz vişan organlən, naprimer, trubalən vospalonnəj ştenkaes, ətlaaşənəy ətamədkət, kyz və kərtəşşənəy snurən. Mijanlə əni koknit vezərt-py, sto kyzı lois trubalən vospalenqo, kyzı trubaabs tupkaşis orən, sija zagvəv pondas şo əddənzək i əddənzək ızdınp. Sek sylən ştenkaes vermasə i ne ɬerpiň orxslış pırıstəmsə (davlenqosə). Sek orxs truba koñecçez-pyr pondas jizp kynəm ryeķış poloştə. Sek loas şerjognəj sogət, brjusnəj poloştlən vospalenqo, kəda ugrozajtə sogaliş olanlə. Kyz-zə kolts jaiçnikxis tunas seeəm truba-pyr matka poloştə? Koñesno, eta nekkyz-ni oz vermy ionp. Oz vermy ionp oplodotvorennəys i sek, kər orxs tırtə matka poloştsə.

I sek, kər leçyt javlenqoes çulalisə—vezşəmmes iñka organizmyn kolçcənəy, kyz ne pyr kezə, to əddən dyr kezə. Vermas ionp, sto trubaabs, kəda zelətəm rubeçən, lezas as pyr-jəttəs zıvçiksə. No oplodotvorjonnəj kolts oz azzə petan tıjsə. Sija oplodotvoritças trubayn, şəktəməs, sişkə, pondas zoramnəy ne matkayn, a trubayn. Loas ne matkayn şəktəm (vne-matoçnəj beremennost), medopasnəj sogət iñka ponda. Eta sogət dırñi iñkaaslə kolə ker-

нь operacija, medvь spašitnъ sъlis olansә. A kъzi sъlәn vәli strәjdәm mәdladorъs, to seeam operacija wәrъn iňkaas ңekәr-ni oz vermy şektyń.

Gonorreja — şlepәjşalәmъn priçina.

Mijә azzam, sto gonorreja şekty sogat. Si ja vermas vajәtnъ seeam oslozneqnoez, sto iňkalә kolә kernъ operacija. Operacijsan stradanqnoezsha, pыr kezә kolççә veşkәtnъ perozana gorjo—besplodije. No ne toko eten ograniçivajtçә eta sogatlan vydәs şektyss. Iňka, keda sogalә gonorrejaen, çasto loe besplodnәjen pervejşa-zә vajem wәrъn. Samәj kaga vajemts kъzvъ otsalә gonokokkeslә sednъ ryeķis organnezә. Iňka, keda ez na eza veškav kagase vajem kәri n, pondә sogavny matka vospalenqnoşan.

No vot eta pervejşa vajem dyrni vermas ionь nesçassho, keda ne soça kalecitet kagasә. Vajikә orъs gonokokkeznas vermas koknita sednъ kagaokъs shinnezә. A mijә baitimә-ni, sto gonokokkez razmnozajtçәnъ şlızistәj ovolockaez vylъn, kedna cmәs i shinnezyn. Kъzi eta loas, to kagalәn loas şekty shin sogat, keda mukәd pora korçajtçә zik şlepәjşalәmәn. Vot myla mukәd vraçces azzylisә, sto vyd sotna şlepәjjeziş, ne jecazyk kvaṭdasşa şlepәjşali-

сә съсаң, sto ныләп шаммезньс sogalisә gonorrejaән. No әни eta ovla şo соçzьka i соçzьka. Pozə nełki viştavny, sto goroddezyn eta oz i vermy lony. Delo sъын, sto gorodыn въd kagalә sekzә sogmәm вәras ležalәnъ shinnezanъs къпъмкә kapla lapis. Тыrmas etә kernъ әтръриш, medвъ spaşitnъ kagaliş zrenqosә, nełki i sek, kәr matys sogalә gonorrejaән. Rođilnәj kerkuuezyn seeäm predupreditelnәj shin leçitamъs ovjazałełnәj. Ovjazałełnәj sija въd akuserka ponda i въd vraç ponda, kәdna pri-majtәnъ gorttezyn. Конесно, derevnaezyn, kъtәn вавитçә babuska, seeäm predoxranenno jylis nełm ozә tәdә. Vot myla setçin esә i әni panlaşәnъ sluçajjez shin gonorrejaәn kagalәn zarazitçәm.

No i sijәn, myj miјe viştalim gonorreja os-loznennoez jylis, esә oz ograniçivajtçә eta sogatlen şektyts da opasnostts. Inka, kәdna sogalә gonorrejaәn, kъz въ otravitәm gonokokk jadәn. Eta jadys vir-pyr vermas şurnъ sustav-vezә da şelәmә, i mukәd pora vajetә şerjognәj zbolevannoez. Sija-zә kadә etәn jadnas otrav-lajtçә inkalәn nevnәj şistemasy. Seeäm otrav-lennoys oz vaçkis mәdik jaddezәn otravlenno vylә. Kъzi mort otravljajtçә, naprimer, şojanә şurәm jadovitaj vesvestvoәn, to sъlәn loenъ ostraj javlennoez, kәdna şerti i tәdәnъ, sto sija otravitçәm. Sijәn sijә pozә çoza veşkәtпъ. No gonokokkezlәn jadys otravljajtә inkasә mәd-noz. Zagәnika da upornәja podtaçivajtә sija

sılış nervaezsə. İnka, kəda ožzək vəli ʒik zdorovəj, pondə açıs kažavny, a kər etə kažaləny i mədikkez, sto sə xaraktereny lois kyeemkə vezşəm. Sija coza ləgaşə, loə vsprıçivəj. Sylən çasto vezşə nastrojenno. Sylə şəkət izavny. Sija nəsəça loə tazeşən i asləs i mədikkezlə. Bbdəs eta—sogətşan. Bbdəs eta loə eə əddənzək vezərtana, kyzı tədsaşny sijən, kyz upornəja çulalə eta sogətəs.

Gonorreja— dýr küssana sogət.

Inkaezlən eməs una şerjognəj sogəttes, kədnə vermasə çulavny sižə əddən şəkyla, mədənəz suəmən, kyzı ena sogəttes srazu avu dugdətəməs, to niya vermasə şetny osloznenqoez. A osloznenqonəj sogətəs, vezərtana, küssə dýrzək; sija koknita vuzə xroniçeskəj sostojaqnoe. No una sogəttes pozə i dugdətny srazu, tylə eta ponda eməs sredstvoezi, kədnə vijəny srazu libo şorənzək sogət vozbuñitelsə. Siž, naprimer, şifilis kostə, kəda loə əddən şerjognəj sogətən, polzujtçəny natodıl sredstvoən (sija suşə salvarsanən), kəda poçti sekzə mezdətə sogalişsə zaraznəj projavlenqoezşan. A oşlaq etən lekarstvonas polzujtçəmən sogalişəs bədsən veşkalə.

Gonorreja leçitəm ponda seeəm sredstvoys, kəda srazu-vy vijis gonokokkezsə, avu. Kovşə

kuz, mukəd pora əddən kuz kad, medvə iňka mezdətçis zarazaşan, kəda sъын sajlaşə. Nəlki i praviñəj leçitəm dyrni eta korə una kad. A mijsə tədam, sto praviñəj leçitəməs mukəd pora oz vermə lopъ i ne iňkaşań, myla sija i aćsə oz təd, sto sogalə. A oz-kə təd sogətəs jılış, to oz pondь i leçitçynъ. Vot myla i vermasə lopъ sъlən vədkod oslozqenqoez, kədna şo kъskənъ sogətsə, kerənъ sijə xroniçeskəjən. Iňka mišeçcezən, a kər i goddezən novjətə asas zarazasə, kəda zagvъv otravljajtə sijə.

Ovlə eta eza i sijən, sto sogətəs ne soça ızdə menstruacija vərgyn. A ed menstruaciyaś jestestvennəj, prirodnəj javlenqo. Sižkə, iňka stradajtə seěam javlenqoezşan, kədnakət nekъz oz tuj pessynъ. Siżezə pozə viştavny i polovəj snoseqnoe z jılış. Iňka oz ıddəv aßə sogalişən, oz kъv nekъeəm sog i imejtə polovəj snoseqno. Sija oz i dumajt, sto etən vermas otsavny gonokokklə şurny rъdəzъk, matkaə. I ətik polovəj snoseqno vermas vajətny vədəs nijsə şəkət oslozqenqoezsə, kədna jılış mijsə baitim.

Iňkalən gonorreja kъssə əddən dyr i upornəja. Byl, mukəd pora ovleny kъz vъ pererelyvez sogətas. I sogaliş, kəda akkuratnəja veskətçə vraç dъpny, lezşə soçcişnъ sovetən rъpny proverka ponda. Çulalə mişec, iňka iſſledujtəm, podozrijetnəjys nəm avi ażzəm. No sъ jılış, sto iňkaś zdorov, pozə vaitny ne toko

sijən, sto sija açıs nem vylə oz norası. Mijə tədəm-ni, sto gonokokkez vermasə pozdişń ʃubəj nərədokъn, i etə dyrni oz vajətə nək्�y-eəm sog.

Vot myla vraçs işsledujtə iñkasə nəlki i sek, kər açıs sija nək्�y-eəm sog oz-ni k'yv. İñkasə ne toko peslətçə. Vraç boştə or kanalış, nərədok oştəeziş, vlagalıssoiş i kerə todiñnəj laboratornəj işsledovanqno, medvə ubeditçəp—avi-ja oras gonokokkez.

I vot nəsoça ovlənə seəəm sluçajjez, sto pervəjşa proverka dyrni vraç sogalişlis nem oz azzə. A mişec-kök vərti sylən oras vəra gonokokkez. I iñka, kəda kyz vytta ez k'yv nək्�y-eəm sog, vermas zaražitń zdorovəj muzikəs. Sogətbs sylən vermas vəra vilis ləpə i vəra vajətnə şekət osloznenqnoez.

Etə ne tədəmən, sogalişses mukəd pora vnitənə vraçəs.—Aşpyt, myşa, nem ed azzə, i drug vəra kolə pondənə leçitçəp. Da siž-ed, i koñec on azzəv etə sogətliş!

No estən vinovatbs, koñesno, ne vraç. Seəəm-ni etə sogətbs, sto pessənə səkət kolə dyr da terpitəmən. Toko dyr da upornəj leçitəmən pozə kernə sijə, sto i mədrəra işsledujtəm dyrni vraç oz azzə sogalişsliş sogət priznak-kezsə.

Seəəm etə sogətbs, kədaşaŋ i loənə poçti vydəs, siž suşana, iñka sogəttes. Una leçitçən vydkoq zenskəj sogətzezsaŋ. Ətikkezlən drug

şugşasə mişesnəjjez: to loənp̄ oզəv, to şormənp̄; to tıunənp̄ kuim-nol lun, to drug vərə şizim-kıckjatıbs lun. Mədikkezliş azzənp̄ matka-
ıp kyeemkə vospaßenoez. Kuiməttese pondə-
np̄ noraşnp̄ vişəm vylə muzikkət oləm kosta.
I una mədik noraşəmmez kylənp̄ vraçcez. ^{3/4}
tor ena noraşış inkaeziş oz i dumajtə, sto p̄
noraşəmməziş priçinaabs—gonorreja.

Gonorreja— çeladlən opasnəj vişəm.

Inka şeküta maitçə gonorrejaşaŋ. No inka-
lən maitçəmmes rəmtəimşalənp̄ s̄y ožyp, tıj
uşə terpiłnp̄ mamlə, kyzı sylən kagabs pondas
sogavnp̄ gonorrejaən. Uməl sija, sto neki uçi-
tik p̄vkaokkez vermasə zarazitçənp̄ gonorre-
jaən ne polovəja. Bzyttəs zarazitçənp̄ snyozə-
nəez dyrni, kər orbs da gonokokkes sogaliş
dənşan vuzənp̄ zdorovəj dənə. No gonokokk
razvivajtçə şлизistəj oboloçkaez velyb, kyz v̄
sija setçin ez sed. Orbs sogaliş dənşan zdor-
ovəjlə vermas şurnp̄ vessez-p̄y.

Suəm, sto gonorrejaən sogaliş mam uzla-
ətləbn aslas p̄lokkət. Orəs vədeleñəoes lezçə-
np̄ prostyda vylə, şurənp̄ p̄vkaok jərnəs v̄-
lə. Gonokokkes oras vişənp̄ dyr. Jərnəssə ro-
lovəj çasttez berdə əzmittəmən, p̄vkaok şurə-
tə aslbs zaraza. I vot sylən pondətçənp̄ seeəm-
zə javlenəoez, kyz i bzyttəzlən: kuzaşikə ovla-

zuvyl, petə or. Nıvkaok çoza pondə uməitçəp, slabəjşavnp. Sija, kyz i ızyt sogalis, pondə nərvniçajtın, koknita razdrazajtçyp.

Suam, sto nıvkaokxs eta vetlə çelad sadə. Sija pukşə stuçik vylə, kəda vylən kolççəp orəş vüdeleñnoes. Sə bərşan eta-zə mestaə pukşə zdorovəj kaga. Bədsən vezərtana, sto i eta kagaabs zaražitçə gonorrejaən. Siş ətik bərşan mədik vermasə zaražitçyp vədəs nıvkaokkes. Çelad sad vermas rəpny zaraza oçağə. Sogətəs vermas kütçyp vəd nıvkaok verdə.

I vot eta oçagşan sogetəs pondə rıgnı şemjaez kolasə. Nəm ne tədiş zdorovəj tam vermas koknita zaražitçyp sogaliş nıvkaokşan, kyz i nıvkaok sogaliş mamşaŋ. No-ed matısslə oz vermy i juras rıgnı, sto nıvkaok sogalə gonorrejaən. Bur eə, kyz sija bura şleditə kagaabs şərən. Bur, kyzı nıvkaok srazu pondas noraşnp, i sə noraşəm vylə vižətasə. A kyzı eta oz Io? Sek səşan vermas zaražitçyp matıss. Sek matıssan zaražitças ajys. Nija vəsiş pondasə viñitnp ətamədnısa. Nija kəknannıs loasə nəvinovatəs, siş-zə, kyz ne-mımda ne vinovat i kaganı.

A nıvkaok maitçə kəkpəv: i sogşan i leçitəmşaŋ. Koknit vezərtnp, kyz müşitəlno leçitnp nıvkaoksə. İnkaəs koknit i issledujtn, i leçitnp. Eta dırnı tujə polzujtçyp i vədkod instrumenttezən. Kyzı etaşan i ovla zuvyl, to ed ızyt sogalişs vezərtə, sto vədəs eta kolə

sijə veşkətəm ponda. No pozə-ja kornı (trebiytnı) etə sogaliş kagaşa? Pozə-ja trebiytnı sogaliş pıvkaokşan, medvı sija kolçcis spokojnəjən, kyzı mukəd pora ne ətik mişec şər-na vraç luniş-lunə instrumentezən pavkətçəsə polovəj çasttez dənə? Pozə-ja divujtçypəsə vylə, sto kaga loə nərvnəjən.

Sogaliş pıvkaokəs leçitəməs çulalə siş-zəzagəna esə i sijən, sto çasto orıs sylən şurə i bəriş proxodə, vajətə i setçin ora vospalen-no. Vyl eta ovılə i ızıt sogalişsezlən, kədnə nesəstəma vişəpə aşpıssə. Çeladılən-zə, vezərtana priçinaezşan, eta vermas lopъ koknitzıka. Bıdəs eta esə əddənzək osloznajtə i sıfəg şəküt leçitəmsə. A leçitəməs şəküt, myla ne vydəs sija kerşə vraçən. Sogaliş kagalə mukəd pora kolə vıd. lun kernı vannaez. No ed ne vıdənnıslən em vozmoznost kernı etə. Sogaliş kagaəs oz tuj lezəpə ətlasa ətəraşanınə—eta şərən kolə şleditnı. No ed ne vıd mam eta ponda vermas kolççypə gortas. I una mədik şəküttez suvtənəpə mam ozyı, əddənzəksə sek, kər kagaəs eta olə raboçej şemjayıp.

Gonorreja əddən şəkyla çulalə ravotlıcaezlən.

Raboçej şemja şəkyləzıka maitçə, kyzı ssəşuris eta sogətəs. I vyl, vezərtnı etə avi şəküt. Ravotlıca-mam çasto oz vermə gortas

түртпъ врачлиш вьдес sovetteszə sъ sogaliş kagalə. Oz verмъ sija beregitпъ aссə, къз i аcъs sija pondis sogavпъ. Etalən priçinaль sija, sto sъlə kovşə una da şekъta изаvпъ.

Fiziçeskəj trud şekъta otrazajtçə sogət vъlas. İnka тъзə, organizmъs sъlən vъntəmşalə. A къпым vъntəmzъk organizm, съпым sъlən jeeazъk vъппs gonokokkeskət, пъ jadkət pesşəm ponda. A organizmъs dolzon i аcъs pesşəпъ eta sogətkət, sijən тъла əтиk lekarstvoe-zən veşkavпъ, коңесно, oz tuj. Sijən esə, къз mijə baitimə-ni, niжа lekarstvoes, kədна vijəпъ srazu gonokokkezsə, avi.

Setçə-zə esə mukəd osloznennoez kostə inka dolzon ovjazatelno kujъпъ. Ne рыг pozə sъlə түппъ boлнicaæ. Bur esə, къзи gortas esə kin-çepavuq em. A boştam siž, sto gonorrejaen pondis sogavпъ seeäm inka, kədalən eməş çelad, kəda olə toko zəníkъskət, i sessa, suseddezsə, avi ңекин. Zəníkъslə kolə түппъ изаvпъ. Къзи татъс тунас boлnicaæ—kin sek kolçcas çeladъskət? Kolъ çeladsa suseddez ordə sija soglaşitças toko sek, kər loas etapı krajnej nuzda. No, a zenskəj sogətkət, dumajtə sija, къз-çepavuq i kokjylam veşkətça. Koңesno, eta uməla otrazajtçə sъ zdorovjo vъlyп i sogət vъlyп.

Da i аcъs изъs una rabotnicaezlən loə priçinaən sъlyп, sto пылən sogətъs osloznajtçə. Inkalən, kəda sogalə gonorrejaen da изалə—na-

primer, noznəj masına výeln, tkackoj stanok dýnən qeto nəlki rassylənəjən, seeəm sogalişsələn sogətəs əddən çasto osloznajtçə. Ətik moskovskəj vraç proveritis etə fabriçnəj rabotnicaez výeln: vurşan, konditerskəj, matəgrıyan, tavaçnəj fabrikaeziş. Eta vraçs ażzis, sto vbd 100 gonorrejaen sogaliş rabotnicalən 45-lən çoza mýjiş loisə oslozneñpoez. Sija-zə ambulatoriyaen veşkətçisə iñkaez, kədənə fiziçeskəja ezə uzałə. Nylən sogətəs osloznajtçis soçzəka: vbd 100 sogaliş toko 24 mortlən. Mýjən-zə eta objaşnajtçə? Konəsno, toko sijən, sto ena iñkaes sogalik kostə fiziçeskəja ezə uzałə. Kər niyə eəktisə veşkətçənən olpaşın kujləmən—niya vermisə etə kernə. A rabotnicalə etə ponda kolə boşnən boñciçnəj listok. Kər zə sijə boşnə? Ed pondətçikas sogətəs sijə oz bespokoit, sija mukəd pora nəlki oz i kazav assis sogətsə. Mýjlə-zə, dumajtə sija, dugdənən uzałəmiş? Da i vraç dýnə sija unazıksə şurə sek, kər sogətəs pýrəm pýrdənə-ni. Ed 100 sogaliş iñkaez kolasiş loktənən vraç dýnə sogətəs pondətçikə toko 10 mort gəgər.

Mýla gonorreja paşkalə otəna.

Sijən, mýla iñkaez oz kažalə sogət pondətçəmsə, niya, konəsno, vermasə koknita sijə paşkətnən. No priçina səyn, sto gonorreja mi-

jan paşkyla paşkaləm, koñesno, ne toko etañ. I ne iñkaez setən vlnovatəs, sto eta sogətəs paşkyla paşkaləma, a muzikkez.

Къзі mijə jualam muzikkezliş, kədna so-galənъ gonorrejaen, kinşañ nija zarazitçisə, to 100 mortiš 20 viştalasə—prostitutkaeşan, 26—sluçajnəjjeszan, 40—tədsə iñkaezşan, 14—iñ-nezşan, mukədəs-zə—oz vermə utlanno viştavny.

Къзі mijə eta jılış jualam iñkaezliş, to kъ-lam, sto vbd 100-iş 55 zarazitçisə aslanıs zə-nikkezşan i toko 10 tədsaezşan i 10 sluçajnəj muzikkezşan, mukədəs-zə 25 oz vermə viştavny kinşañ. Eta sravnitəmiş tədalə, sto gonorrejasə şemja kolasə pırtənə muzikkez. Muzikkes çasto zarazitçənъ i prostitutkaeşan, kət nija əni unaen jecəazъk ozzasa.

No myj tədalə ena cıfraeziş—etə sija, sto muzikkez çastozıksə zarazitçənъ sluçajnəj iñkaezşan, nezelı prostitutkaeşan. Kin eta sluçajnəj iñkaels, myjən sija torjətçə prostitutkaeşan? Toko sijən, sto muzikks oz vestə sylə denga sъ ponda, sto udovletvoritis sijə, i zarazitis gonorrejaen. Eta sluçajnəj oləmyn esə əzyüzъk ugroza ravoçej şemjalə, nezelı prostitucijsa.

Bыл-ed, kər muzik munə prostitutka dъnə, sija tədə, sto sijə vermas viçişpъ zarazitçəm. Ed vbd muzik tədə, sto vbd prostitutka ətik dъnşan munə mədik dъnə. Prostitutka eta oz i suşkъ. Da i oz vermə suşkъпъ: eta sylən

remeslo. Sijən-ed muzikkez zaražitçəny proştitutkaezşan unazıksə koduvja. Muziklə kolə kodžıny, medvə vunətńy opasnoştez jılış, kədna vižcişəny sijə proştitutka dənpən.

A vot sluçajnəj svjaž, torja, nədərkezə tədsasəm—oz vozbuздajt muzikən əek्यeəm opasnoş. Muzikkez, kədna sogaləny ena sluçajnəj oləmmezşan, baitəny naverno siş: kyzı iňka ne proştitutka, to i oz tuj zaražitçəny səşan. Nişa vunətəny, sto proştitutkaez sogaləny ne səşan, sto boştəny denga, a səşan, sto ətik dənşan iminəny mədik dənə. A kin etə sluçajnəj iňkaś, kədakət muzik vestətgə əllaşə ətprər kezə? Kyz tədnə—ez-ja vəv tən etə iňkaś siş-zə sluçajno mədikkət? I ez-ja vəv etə mədəs gonorrejaen sogaliş? Kyz tədalə, etə ətkod, sijən, tıla 100 muzikiş—40, mədəqəz suəməni çut ne zəpəs, zaražitçisə ena sluçajnəj pantaşəmmezşan.

Bzət nəşçaşşoən łożə sija, sto seeəm sluçajnəj polovəj snoseñnoez vylə iminəny ne toko gətərttəmmez. Munəny i gətəraez. Mijə juallıni sogalişsezliş i tədim, sto bəd 100 mortiş—54 gətərttəməş i 46 gətəraəş, çut ne ətməmdən. Koknit vezərtnə, sto gətərttəm, kyzı pondas kvyzıny vraçlış sovettez, vermas i ne zaražitny oqlaçsa iňsə. Gətəraəs zə, kyzı olə şemjań, əddən koknita vermas pırtıny səə sogətsə. Ed sogətsə mukəd pora javitçə kuim-nol lun bərti. A tıj, kyzı sija aşınas uzis-ni

aslas iňkət. Ed sek sija şoodno zaražitas sijə. Vot myla gonorrejaen sogaliş iňkaes əddən una—çut ne $\frac{3}{4}$.

Koňesno, vinovatəş muzikkez, kədna ətik dъnşań tıunəń mədik dъnə, sto gonorreja-paşkaləm sogət. No estən vinovatəş i zenskəj-jez. Una iňkaez vižətəń polovəj oləm vylə siž-zə kokňita, kъz i muzikkez. Vot myla sogalişsez kolasiş mijə pantalam i pъvkaezəs, kədna esə oz tədə olansə. Vot myla çasto vraççes şetəń surovəj prigovor besplodije jılış iňkalə, kəda esə ez təd tam radoştezsə. Vot myla vraççes loěń svideťellezən şemja ȝugətmyň, gozjaez kolasyň qeləşalətmyň.

Sluçajnəj polovəj oləm muzikkezlən da iňkaezlən, zonkaezlən da pъvkaezlən vrednəj ne sijən toko, sto sъsań tujə sogavırь gonorrejaen. Sija vrednəj sijən, sto sъbiń vylə vyn, kədə organizm vermas ispolzujtnı mədik vylınzık cellez ponda, nezeli toko udovletvoritəm ponda. Əddənzük otnoşitçə eta raboçej molodozlə: sъlə kolə una ponda əktyń vyn, a sija əstə sija, əstə i assis zdorovjosə—ed çut ne zynəs gonorrejaen sogaliş muzikkez sogaləń sluçajnəj oləmşan. Og pondə etə vunətnı siž-zə, kъz i og pondə vunətnı, sto gonorreja loə ətik medşerjognəj sogättez kolasiş. As oz-zə vunət etə i zenskəj molodoz, sek sija mezdətçəs zonkaez uxarstvoşan,—sija, myşa, ne muzik, sija ne iňka, kəda oz ov polovəj olanən.

Къз pessəпъ gonorrejakət.

Soznaťenəj otnoseṇo polovəj olan dъnə—vot medozza uslovije, kēda kolə seeäm soci-alnəj bedstvijakət, kъz gonorreja, pessəm ponda. Etə uslovijasə ətməz dolzonəş tъrtnı i muzik i iňka. Sek kokniižyk loas tъrtnı i mədik uslovijaesə gonorrejakət pessəmty. Eta pessəm-s torjətçə kъk torjə: medožas—leçitnı nijə, kēdna sogalənъ-ni; mədik—predupreditnı zaražitçəməsə.

Mijə tədamə-ni, sto veškətnı gonorrejasə şəkət. Sija korə una teriorəno sogaliş iňkaşaṇ. No aş şəkətəs ena uslovijaes-nija vermasə vajətnı suvtətəm mogəz, myla gonorreja. İnkələn veškətana. İnkələn gonorreja siž veškətana, to sogaliş bədsən mezdişə bədəs sijə bespokoitan javlennoezşan. Səvərən sija vermaslonı mamən, oz ugrozajt kagaś zedorovjolə ne sogmikas, ne səvərən. Sija pondas ovnı polovəj olanən zənikəskət i əmən oz ugrozajt sə zedorovjolə. Bədəs eta i loə gonorreja veškətəmən.

No eta ponda kələnən ne jecə ovjazaťenəj uslovijaez. I medpervo kolə, medvə sogaliş-ses pondisə veškətçənı pervəj-zə lunnezşan, kъz pondisə sogavnı. Ena pervəj lunnezə, kər sogətəs toko pondətçə, mukədṛyas sijə požə coza panəvtnı. Seeäm pervəj uslovije.

Къз міjə аззам, sogalißses кътсәз езә әddәn имәла търтәпь siјә. Unaзъксә niја loktәпь не pervәj lunnezas, а unaен ёорәнзък. Sek sogәtъs vermas-ңи şurnъ ръдъпзък kujlan organ-незә, vezәrtana, sek i veşkәtәmъs şәkытзък, no i sek gonorrejaъs veşkәtana.

Выл, seeäm oslozqonnәj sluçajjezъn kolә нe toko тcçnәja vъroliqajtnъ vraçlis sovettезsә. Sogalişlә kolә assis овixodsә prisposobitъ seeäm sovettez търтәм дыпә. Къзи eäktәпь кујльпь olpaş vъlyп, to kolә etә kernъ, тъла mukәd pora әтиk uzałәm lun, nелki хoзajstvo-ъп, korә veşkәtсъпь нe әтиk lisnәj nedel. Къзи eäktәпь kernъ vannaez, niја kolә овjazateлno kernъ, къзи polovәj olan zapreтиtәm, to etә kolә strogәja търtnъ. Въdәs enә trevoan-пoezsә търтәn da vraç дыпъп veşkәtсъtәn—i oslozqonnәj sluçajjez veşkәtanaәs.

Sižkә miјe аззам, sto gonorreja veşkәtәm pondа kolә търtnъ una trevoanпoez. Una vermasә nелki viшtavnъ: enа uslovijae seeäm şәkыtәs, sto mijanlә niја нe търtnъ. A къзи niје oz tuj търtnъ, to sek i veşkәtсъпь oz tuj. Къз-zә petnъ eta, dejstvitelno, kovdujtәm krugis?

Gonorrejasә koknитзъk predupreditnъ, нezeли leçitnъ.

Petan tujыs әтиk—berегitсъпь zaražitcәmiš. No raz berегitсъпь gonorrejašan koknитзъk

ңеzeли լeçitçyp? Da, bereditçypъ koknitzb. Vezərtпь etə mijanla loas ңeşekyt, kyzı mijə uskətam tədvylanym, sto ьzytbez zaražitçenpъ tokо polovəj snosennoez-pыr. Vъlypzbк mijə baitim-ni, sto iñkaes unazbksə zaražitçenpъ aslanbs zənīkkezsañ. Vot i usə mijanla vižpъ otvet seeam vopros vylə, kin dolzon bereditnъ iñkaes zaražitçəmiš. Eta jylis medpervo dolzonəş dumajtpъ zənīkkez.

I setən mijanla kolə esə ətpry vistavpъ, sto zənīk, iñsə zaražitikə, kerə ьzyt prestuplenno. Vot myla $\frac{3}{4}$ vbdəs gonorrejaen sogalish iñkaes loktənpъ vraç dýnə, kər sogətbs pysis ыlə-ni. Toko sijən, sto niya oz i dumajtə zənīkbs sogaləm jylis da sъ dýnşañ zaražitçəm jylis. A kыpym şorənzbк loktənpъ sogalişses, sъpym şekytzbк niye leçitpъ, sъpemt jeeazbк nađezdaes vbdən veşkaləm vylə. Sъpym burazbк dolzon vižpъ tədvylən eta jylis vbd muzik.

No iñka açys vermas pessypъ etə opasnəj sogətsə aslas şemjae pýrtəmkət. Ed oz kov vunətpъ, sto muzikkəs polovəj sogətteznas zaražitçenpъ unazbksə kod kosta. Kod muzik koknitzbka munə sluçajnəj polovəj oləm vylə i koknitzbka ətlaasə prostitutkaezkət. Vot myla, baitikə sъ jylis, kyz vermas iñka bereditçypъ gonorrejaşañ, mijə dolzonəş vistavpъ sъlə: pessə zənīkbt juəmkət. Pessə etakət, myla pivnəjyp livo mədik mestaezyn, kytən sija juə, siye pыr vəzzə sluçajnəj polovəj oləm. A ed

ətik sluçajnəj polovəj sənoseñio vermas zara-
zitń ne ətik toko gonorrejaən, no i mədik
polovəj sogətən—şifilisən.

Sə jılış, sto şemja vermas viñpə gətəra
muzikəs sluçajnəj polovəj oləmiş, baitənə i
aşnəs sogalişsəs. Kəz i juavnə nijə sə jılış,
olısə-ja nija şemjaən lıbo sıtgə, kər zaražitçi-
sə veñeriçeskəj sogətəzən, to kylam to kyeəm
otvet. 100 gətəraiş, şemjakət olikə, kod uvja
zaražitcisə 71 mort. Eta cıfraıs naglaşdnəja
viştalə, sto şemejnəjlə kolə kodzınpə sə pon-
da, medvə ətlaşnə proştitutkakət lıbo sluçaj-
nəj iñkakət. Kəz i gətəra mort munis şemja
dəniş, to sylən avı eta vizan vypəs. A raz
sijə oz viñ şemja, to mijə ażzam, sto sija i
sad uvjas zaražitçə polovəj sogətəzən sluçaj-
nəj oləmşaŋ.

No muzik ne pŷr assaŋas kolə şemjasə.
Ovlə-ed, i kolə tıppə nedər kezə. Vot myla
şemjatəg nedər kezə kołçcikə, muziklə kolə
viñpə tədvılas sija opasnost jılış, kədə vermas
sija vajətnə sylə bertikas. Bvd vynən sylə kolə
bereditçypə sluçajnəj polovəj oləmiş, kodzəmiş.

Kəz i mijə baitam, sto iñka açıs vermas
pessypə şemjaə gonorreja pŷrtəmkət, to eta
oz lo esə, sto sylə kolə toko stremitçypə set-
çəz, medvə eäktəypə zəniksə bereditçypə vokyp
oləmiş. Sylə i aslys kolə bereditçypə seeəm
sluçajnəj polovəj oləmiş. Zənikkeşən-ed zara-
zitçənpə vypəs sogaliş iñkaez kolasiş. I çut ne

nojət tor gonorrejaən zaražitçənə sluçajnəj da tədsə muzikkezşən, mədənəz suəmən, vñevraç-nəj oləmşən. Kər miğə baitim, myla paşkъta ьздəma etə sogətəs, to viştalim, sto estən mukəd pora vinovatəs i inkaez. Ne toko proştitutkaez, ne.

I setən sə jılış baitən, sto gonorrejaən sogaləmsə koknıt predupreditnъ, mijanlə eə ətpyr kolə uşkətnə tədvıbə ińka ponda sluçajnəj polovəj oləmiş opasnoş jılış. Eta opasnoştsəs sodə eə i sijən, sto muzikbəs zaražitə ińkasə mukəd pora i ne aslas volaş. Muzik-lən sogətəs munə mədənəz. Muzikbəs často ləddə aşsə zdorovən sek-ni, kər sogətəslən vevdəriş javlənnoes əsisə. No eta ne ryr viştalə sə jılış, sto sija vədsən zdorov. Sogətəs vermas sajlaşnə sə organizmy, nəlki nəm oz i kazmət as jyvşis. Vot myla muzik, kəda sogalis gonorrejaən, koknita munə polovəj oləm vylə. I sənətə koknitzəka munə etə vylə, sto sluçajnəj ińka ozyń sija oz boş nəkəeəm ovjazatəstvoez.

Siž inkaez dolzonəs bereditnъ aşpıssə zaražitçəmiş. Una vermisə-vb bereditçənə sız-zə i sek, kъzi primeňajtisə-vb i mədik predoxranitelnəj meraez. Medperovo kъzi-vb snoseppə vərtyn polzujtçisə ʒiryt sprincovaňnoezən vəd-kod dezinfecirujuşşəj sredstvoezən. Vraç receptez şərti sızzə vyrisvajtçənə i mədik sredstvoez, kədnə sarık kodəs ińka lezə vla-

gaļissoas snoseūno ožyn. No i seeām sredstvoez vāgyn şo-zə kolə sprincuſtçśyń da polovēj čaſtłezsə vyeemta miškavpъ.

Къз sovetskaj medicina pessə gonorrejakət.

Pessyń gonorreja opasnostkət əni iňkalə otsalə i sovetskaj medicina. Ėtlań șækłt da verdiş iňka jylis zabolitçemən—Mařerinstvo da Mladençestvo Ochrana učrezdennoezyń, sija oštə učrezdennoeze, kədnən predupreždajtə iňka-ezlis polovēj sogaltez. Ena učrezdennoeze—dispanserrez. Nyyń vyd iňka vermas polučitń zdorovjo jylis besplatnəj sovet da konsultacija. Estən, pondas-kə sogavpъ, sija vermas polučitń sylə kolana besplatnəj leçitəm. Estən vračkət baitəmiş, sъ lekcijaiş—sija tədas, təj seeām gonorreja, kъz sylə kolə vižpъ aşsə, medvъ ne žugpъ praviļnəj veškətəmsə.

Ordçən etakət dispanserres oz vižcişə, kər iňka loktas nъ dýnə sovetlə, loktas tədny: kъz beregitçśyń gonorrejaşań. Dispanseriš vraçces etə ozə vižcişə. Ni ja aşpıls tıunən iňka dýnə: proizvodstvoyn, fabrikayn, zavodyn, iňkaes sobrannoeze vylęn, konsultacijaezyn—vyclań kadiş-kadə vystupajtənə dispanseriš vraçcez. Ni ja vyclań nuətənə proşvetitelnəj uz; ovjaşnajtənə iňkaezlə-rabotnicaezlə, mammezlə da nyukaezlə, kъz nuətənə zdorovəj, normalnəj polovēj olan.

Aşnəs iñkaes otsalənpə eta uzə. Nija ryrənpə predstaviñicaezən aslanəs proizvodstvoezañ qıspanşerrez berdən trud da vət ozdorovlençə komiñsijaezə. Nijsa otsalənpə vracçezlə fabrikaezən da zavoddezən çulətnə lekcijsaezə. Nijsa i aşnəs viştasənpə iz şərti aslanəs jorttezelə səjyliş, təj kerə qıspanşer gonorrejakət pessəmənpə. Nijsa priñimajtənpə meddejatelnəj uçaştiye qıspanşer pessəmənpə gonorreja da mədik polovəj sogəttelez medvrednəj rassadnikkət. Rassadnikəs eta — proştituciya. Çintnə iñkaezəs, kədnə vüzalənpə aşnəsə dəngə ponda qıspanşerlə otsaləmən, nijsə vədkod iz vylə ləşətnə otsaləmən—iñkaez etən berəgitənpə zarazaşaç i aşnəsə, i assinəs şemjaeznəsə.

Uzaliş iñka zdorovjo ponda eta pessəmənpə sovetskəj medicinalə otsət vylə lokta i zakon. Oz-ed tuj viştavnpə, sto gonorrejaən vədəs zaražitçəmmes loənpə ne tədəmşən. Kəzil unazıkləs vermasə viştavnpə,—mijə zaražitim iñkasə ne ləgis, to i unalə pozə viştavnpə mədikə. Viştavnpə səjyliş, sto nijsa aslanəs sogət vylə vižətisə nəşerjoznəja, nəvreznəja, i vot siş kok-nita vižətəm uvja rırtisə gonorrejasə şemjaə, zaražitisə iñpəsə. Vot təjə sovetskəj zakon karajtə 3 god vylə pukşətəmən sijə, kin zaražitis mədikəs, kər tədis aslas sogət jyliş.

Predupreditnə polovəj sogəttesə sogaliş-şəzsə akkuratnəj da pravılınəj vəşkətəmtəg oz tuj.

No sija, kin kokňita otnošitçə aslas sogət dýnə, i veşkətçəməs vylə vermas şəvzəny! Eta kuza vermas lənə mədikkezəs zaražitəm. Sijən sovetskəj zakon seeəm sogalişsezsə eəktə ovja-zaťelno veşkətçəny. Zdravooxraণenpo otđelles vermasə kornı sogalişsə, kəda oz veşkətçə, i eəktəny sijə ovjazaťelno vətləvlyńp vraq dýnə. A kъzi seeəm sogalişs oz lok ne bolnicaə, ne dispanşerə, neto nedyr veşkətçəs da kosti dug-das, to sija loas strafujtəm neto pukşətəm.

Büdsən vezərtana, sto seeəm postanovlen-nyos otnošitçə ne toko muzikkezlə, no i inka-ezlə. Ed kъzi kъeəm-ñenavud inka, naprimer, proştitutka sogalə i oz veşkətçə, to sija vižə esə ьzytzyk opasnoş. Ovjazaťelno sijə veşkət-çəny eəktəmən, sovetskəj zakon, sişkə, otsalə preduprezdajtń vil zarazitçəmmez.

Ordcən dispanşerrezkət, kədəna i pırtənp olanə enə zakonnezsə, inka gonorrejakət pes-şəməny ьzyt znaçenpo vižənp matərinstvo da mlađençestvo oxrana uçrezdənnoez. Ena uçrez-deñnoes—şəkət inkaez pondə konsultacijaez. Inka mukəd pora pondə vovlənp konsultaci-jaə medozza-zə şəktən lunnezşaŋ. Sija vovlə setçə opredəlonnəj kadə. Kъzi sylən em kъeəm-ñenavud polovəj sogət, to sija oz niłdys vraq şin oziş.

Ovlənp sluçajjez, kər inka, kəda loktə kon-sultacijə sovetujtçəny aslas şəktəm jılış, tədə-sy jılış, sto sylən gonorreja. Mukəd sluçajje-

zə sylə şetşə sovet dugdətnə şəktəmsə, per-
vo veşkətnə etə sogətsə.

Seeəm meraez, kədnə otsatən sovetskəj
medicina stremitçə vermənən gonorrejasə. Będəs ena meraes vajətasə cel dylə toko sek,
kər iñkaes aşnəs pondasə uçastvujtnə nijsə tırtəmən.

A kernə etə nijsə dolzonəs, myla gonorreja
eýkətə iñkaliş zdorovjo. Imenno iñka, i medož, iñka-mam, iñka-rabotnica, dolzonəs ne
toko pokornəja veşkətnə assinəs sogətnəsə,
nijsə dolzonəs dorjynə aşnəsə ożzək, sogətsə
şemjaə pırtəməz. Nijsə dolzonəs gorən protə-
stujtnə panxt etalə.

Sogaliş iñkaes zynəs zarazitçənən gonorreja-
nas zənlikkeznəsşan. No çut ne vədəs muzik-
kez zarazitçənən kod uvja, çut ne vədənnəs slu-
çajnəj oləmşan da prostitutkaezşan. Vot myjkət
dolzonəs pessənən iñkaes, vot myj sogja nijsə
dolzonəs dorjynə aşnəsə i assinəs şemjaeznəsə!

Iñka şəkyl sogətkət—gonorrejakət pessəm—
etə medož pessəm zənlik juəmkət, pessəm zdorovəj polovəj oləm ponda.

РЪЕКѢС

Мъј seeам gonorreja, къз sija pondətçə	3
Gonorreja — iňka ueseplodijeyn priçina	10
Gonorreja — şlepəjşaləmъn priçina	12
Gonorreja — dyr kъssana sogət	14
Gonorreja — çeladlən opasnəj vişəm	17
Gonorreja əddən şəkъta çulalə rabotnicaez-lən	19
Мъла gonorreja paşkalə otəna	21
Къз pessъnъ gonorrejakət	25
Gonorrejasə koknitzъk predupreditnъ, ne-zeli leçitnъ	26
Къз sovetskəj medicina pessə gonorreja-kət	30

Редактор *Н. Спорова*
Техредактор *С. Ф. Грибанов*
Корректор *А. Климова*

Окрлит № 438. Заказ № 1034.
Тираж 1000. Сдано в набор 25/IX-36 г.
Подписано к печати 25/XI-36 г.
Печатных листов 2.25. Формат бу-
маги 35×94¹/₃₂. В 1 п. л. 21600 т. з.

НКМП—РСФСР, п. Кудымкар, тип.
„Свердполиграфтреста“.

Цена 25 коп.

С. Е. Гальперин
ГОНОРРЕЯ РАЗРУШАЕТ
ЗДОРОВЬЕ ЖЕНЩИНЫ
Перевод Ф. Ярковой

На коми-permяцком языке